Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Zuid van 09 september 2025

Portefeuille: Monumenten en Erfgoed (52)

Agendapunt: B5

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

De status van gemeentelijk monument toekennen aan Waldeck Pyrmontlaan 20

Het dagelijks bestuur Stadsdeel Zuid besluit

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid besluit

1. Kennis te nemen van de aanvraag van Stichting het Cypersgenootschap d.d. 6 november 2023 (bijlage 01A01B);
2. Kennis te nemen van de monumentenbeschrijving door Monumenten en Archeologie (bijlage 02);
3. Kennis te nemen van het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 03);
4. Kennis te nemen van het feit dat er geen zienswijzen zijn ingediend op het voornemen van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid;
5. Te besluiten Waldeck Pyrmontlaan 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid het appartementengebouw Parkwijk aan de Waldeck Pyrmontlaan 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Hiermee volgt het dagelijks bestuur het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit.

Bestuurlijke achtergrond

Op 6 november 2023 dient Stichting het Cuypersgenootschap (bijlage 01A-01B) het verzoek in bij het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid om Waldeck Pyrmontlaan 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Aangezien het verzoek van de erfgoedvereniging ontvankelijk is, dus op een goede manier is aangevraagd, is de gemeente verplicht om deze in behandeling te nemen. Op 28 januari 2025 besluit het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid de procedure aanwijzen gemeentelijk monument te starten, zienswijzen op te vragen en voorbescherming op te leggen.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van Erfgoedverordening Amsterdam, artikel 3, eerste lid, een bevoegdheid van het college van B&W. Deze bevoegdheid is op grond van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022 gemandateerd aan het dagelijks bestuur.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Stichting het Cuypersgenootschap heeft op 6 november 2023 het dagelijks bestuur verzocht de status van gemeentelijk monument toe te kennen (bijlage 01A). Aanleiding is de publicatie van een

boekje en een artikel over het gebouw in Het Parool op 28 oktober 2023 (bijlage 01B) ter gelegenheid van het honderd jarig bestaan van het gebouw. Door deze publicatie kwam de stichting erachter dat het complex over geen monumentenstatus beschikt, terwijl het over onder andere bijzondere historische interieurensembles beschikt.

Architect F.A. Warners (1888-1952) ontwierp verschillende dergelijke etagehuizen met appartementen voor welgestelden. Elk ontwerp is zorgvuldig ontworpen, met toepassing van duurzame bouwmaterialen en veel aandacht voor geleding van de vaak forse bouwvolumes en detaillering van de gevels. Van deze etagehuizen is alleen Parkwijk vrijstaand en alzijdig ontworpen, zodat ook de achtergevel aan de Saxen Weimarlaan als een representatieve gevel is uitgewerkt. Bijzonder fraai zijn in dit complex de monumentale ingangspartij in de voorgevel en het zeer ruim opgezette trappenhuis met liften, met onder andere bijzondere tegelvloeren, houten lambriseringen en bijzondere afwerkingen in stucwerk voor de plafonds.

Ad 2. Monumenten en Archeologie heeft naar aanleiding van de aanvraag bijgevoegde beschrijving (bijlage 02) opgesteld. De conclusie in de beschrijving is dat het door F.A. Warners gerealiseerde appartementengebouw Parkwijk in het bezit is architectonische en cultuurhistorische waarde als één van de vroege voorbeelden van een als etagehuis opgezet woningcomplex in Amsterdam. In zijn opzet weerspiegelt het complex de vernieuwende ideeën over huisvesting voor de welgestelden, zoals die zich in Nederland in de jaren 1910-1920 ontwikkelden. Het gebouw is van belang in het oeuvre van de Amsterdamse architect F.A. Warners die een belangrijke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van dit woningtype in Nederland.

Het complex is van architectonische waarde vanwege de verschillende nog aanwezige, door Warners ontworpen interieurs. Vooral de vormgeving van het trappenhuis en de op iedere verdieping terugkerende gemeenschappelijke hallen is van een uitzonderlijke kwaliteit. Deze ruimten laten bovendien een zeer zorgvuldige materiaalbehandeling zien. Van alle gemeenschappelijke hallen annex trappenhuizen die Warners ontwierp, behoren deze ruimten tot de meest monumentale en rijkst uitgevoerde. Daar komt bij dat de ruimtewerking van de met elkaar in verbinding staande verkeersruimten (vestibule, hal op de eerste verdieping , trappenhuis en hallen op de overige verdiepingen) ongeëvenaard is in zijn oeuvre. Daarnaast bevatten verscheidene woningen nog oorspronkelijke afwerkingen.

Door de robuuste hoofdvorm en de zorgvuldige afwerking en detaillering dit laatste geldt met name van de ingangspartij is ook het exterieur van architectonische waarde. Het vrijstaande bouwvolume is eveneens van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging in het Willemspark dat is opgezet als villabuurt in het groen

Verder is Parkwijk van belang vanwege de gaafheid van het exterieur en van de gemeenschappelijke ruimten in het interieur.

Ad 3. De Commissie Omgevingskwaliteit adviseert op 11 november 2024 het gebouw aan de Waldeck Pyrmontlaan 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Het gebouw vertegenwoordigt hoge architectonische en cultuurhistorische waarde als één van de vroegste voorbeelden van een luxe appartementencomplex in Amsterdam met zorgvuldig ontworpen in- en exterieur in een zakelijke Amsterdamse Schoolstijl. Dit zogenaamde ´etagehuis´ was een voor die tijd nieuwe manier van wonen voor welgestelden. Daarnaast heeft het gebouw stedenbouwkundige waarde als alzijdig gebouw en onderdeel van de villawijk Willemspark.

De commissie heeft u eerder geadviseerd Huize Oldenhoeck aan de Jacob Obrechtstraat 67 aan te wijzen als gemeentelijk monument, tevens een etagehuis naar ontwerp van F.A. Warners. De commissie constateert dat ook Parkwijk monumentwaardig is en zich onderscheidt door de alzijdigheid van het gebouw, de ruime plattegronden en de rijke interieurafwerking van de

verkeersruimten. Van alle gemeenschappelijke hallen annex trappenhuizen die Warners ontwierp, behoren deze rijk uitgevoerde ruimten tot de meest monumentale.

Ad 4. Na het besluit op 28 januari 2025 van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid de procedure aanwijzen gemeentelijk monument te starten, zienswijzen op te vragen en voorbescherming op te leggen is het verzoek om zienswijzen verstuurd (d.d. 10 maart 2025) naar de direct belanghebbenden zoals opgenomen in de Erfgoedverordening Amsterdam. Op dit verzoek om zienswijzen zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Ad 5. In lijn met het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit subcommissie aanwijzing monumenten, besluit het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid de status van gemeentelijk monument toe te kennen aan Waldeck Pyrmontlaan 20. Alle direct belanghebbenden zullen worden geïnformeerd.

Advies en afstemming

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit is bijgevoegd in de bijlage (bijlage 03).

Duurzaamheid

Het besluit helpt bij onze doelen voor duurzaamheid. Het besluit zorgt voor:

- Minder uitstoot van broeikassen (klimaatneutrale stad): de productie van nieuwe bouwmaterialen en de bouw van nieuwe gebouwen zijn zeer energie-intensief en gaan gepaard met aanzienlijke CO2-uitstoot. Door bestaand erfgoed te behouden, onderhouden en te verduurzamen, wordt deze uitstoot vermeden. Hoewel monumentale panden veelal van nature niet energiezuinig zijn, zijn er veel mogelijkheden om ze te verduurzamen zonder hun erfgoedwaarden te verliezen.
- Verminderen en hergebruik van materialen (circulaire stad): monumenten staan er vaak al honderden jaren. Dit betekent dat er in al die tijd geen sloop en nieuwbouw heeft plaatsgevonden, wat een enorme besparing van grondstoffen en energie oplevert. Door erfgoed te behouden en te hergebruiken, wordt het concept van de circulaire economie in de praktijk gebracht. Er wordt minder afval geproduceerd en de behoefte aan nieuwe grondstoffen wordt verminderd.

Participatie

Op het verzoek zienswijzen te delen op het voornemen de status van gemeentelijk monument toe te kennen aan Waldeck Pyrmontlaan 20 zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Financiële onderbouwing

Het besluit de status van gemeentelijk monument toe te kennen heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: In overleg met de communicatieadviseur Monumenten en Archeologie en de woordvoeder van stadsdeel Zuid.

Gemeente Amsterdam

DB

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-051186	Stadsdeel Zuid Voordracht (pdf)
AD2025-054366	01B Artikel Het Parool.pdf (pdf)
AD2025-054367	02 Aanwijzingsbeschrijving van Waldeck Pyrmontlaan 20_04112024.pdf (pdf)
AD2025-054368	01A Aanvraag Cuypersgenootschap Parkwijk.pdf (pdf)
AD2025-054369	03 COK_Advies Waldeck Pyrmontlaan 20.pdf (pdf)
AD2025-054370	04 Contour WaldeckPyrmontlaan20.pdf (pdf)

Uitslag

A Akkoord